Звязда

14.03.2019

Шлях да Канстытуцыі цягам паўтысячагоддзя

Андрэй Сазонаў

Напярэдадні святкавання Дня Канстытуцыі ў музеі кнігі Нацыянальнай бібліятэкі адкрылі выставу «Шлях да Канстытуцыі». На вернісажы можна пабачыць канстытуцыйныя акты, якія дзейнічалі на тэрыторыі сучаснай Беларусі ў розныя гістарычныя эпохі цягам паўтысячагоддзя.

Прымеркавана экспазіцыя да 490-годдзя выдання Першага Статута Вялікага Княства Літоўскага, 100-годдзя першай Канстытуцыі Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі Беларусіі, а таксама 25-годдзя прыняцця Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь.

Сярод экспанатаў унікальныя рукапісныя і пячатныя помнікі права сярэднявечча, эпохі новага часу і пачатку дваццатага стагодзя.

Адкрываючы выставу, дырэктар Нацыянальнай бібліятэкі Раман МАТУЛЬСКІ адзначыў, што беларусы маюць векавую прававую гісторыю, якой могуць ганарыцца:

– Мы прымеркавалі гэтую выставу найперш для таго, каб не склалася ўражанне, што беларускай Канстытуцыі і беларускай дзяржаўнасці ўсяго 25 гадоў. Наша гісторыя, традыцыі і культура, у тым ліку прававая, налічваюць стагоддзі, і мы прадставілі тут тыя помнікі прававой культуры, якія дайшлі да сёння.

Асноўны дакумент – гэта статут Вялікага Княства Літоўскага. Ён быў прыняты 490 гадоў таму і склаў аснову заканадаўства не толькі Беларусі, але і даў падставу для развіцця прававой базы Еўропы. Таксама на выставе прадстаўлена першая еўрапейская канстытуцыя, якая дала пачатак традыцыі стварэння канстытуцый у іншых еўрапейскіх дзяржавах.

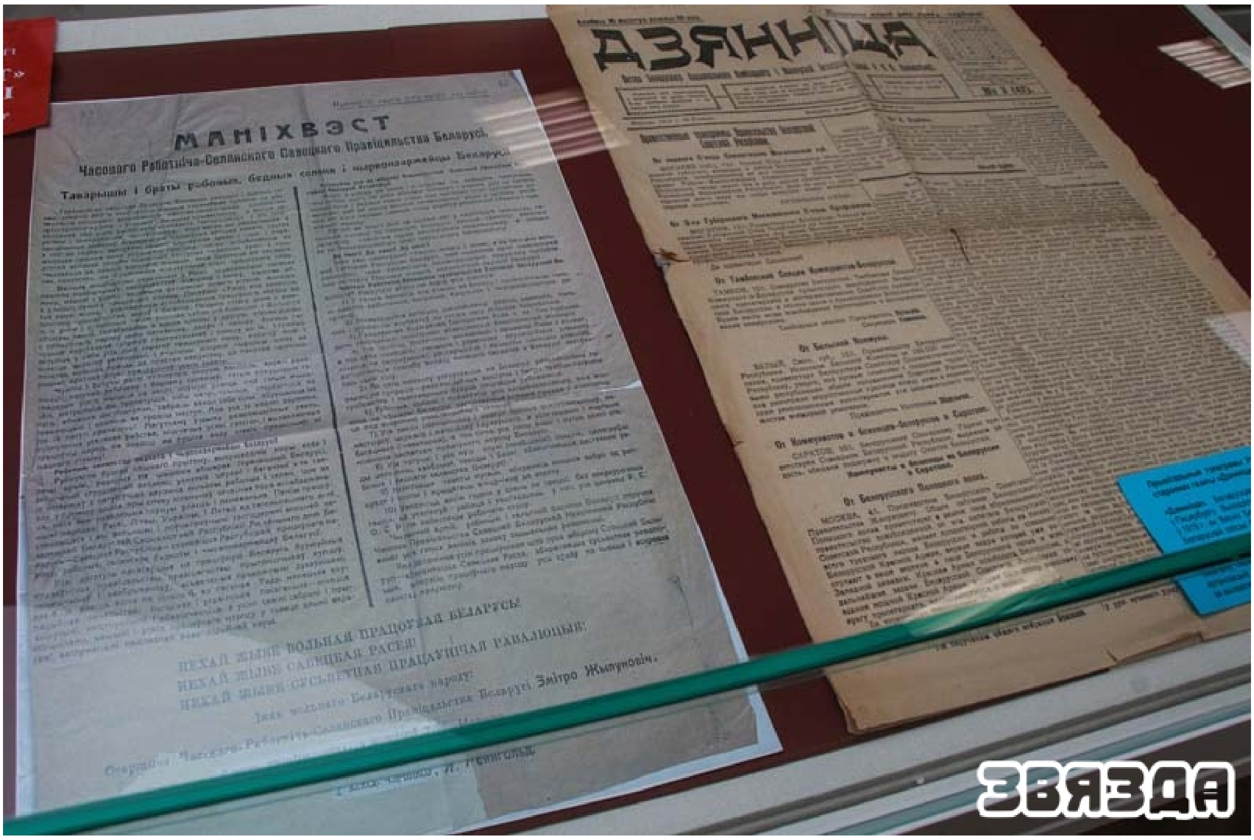
МАНІХВЭСТ
Часовага Работніча-Сялянскага Савецкага Праўіцельства Беларусі
ДЗЯННІЦА
НЕХАЙ ЖЫВЕ ВОЛЬНАЯ ПРАЦОЎНАЯ БЕЛАРУСЬ!
НЕХАЙ ЖЫВЕ САВЕЦКАЯ РАСЕЯ!
ЗВЯЗДА

ЗВЯЗДА

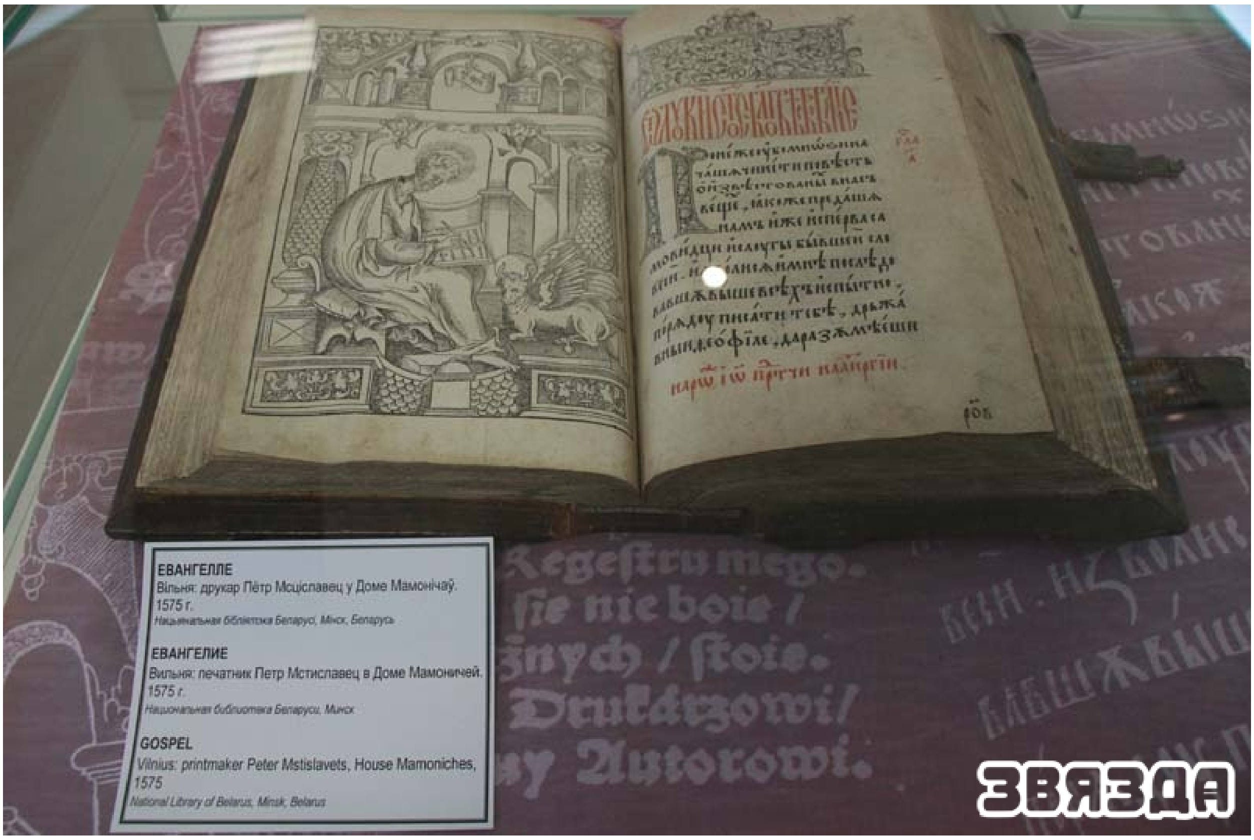
ЕВАНГЕЛЛЕ
Вільня: друкар Пётр Мсціславец у Доме Мамонічаў.
1575 г.
Нацыянальная бібліятэка Беларусі, Мінск, Беларусь
ЕВАНГЕЛИЕ
Вильня: печатник Петр Мстиславец в Доме Мамоничей.
1575 г.
Национальная библиотека Беларуси, Минск
GOSPEL
Vilnius: printmaker Peter Mstislavets, House Mamoniches,
1575
National Library of Belarus, Minsk, Belarus
ЗВЯЗДА

Працоўная беднata усіх краеў, злучайся!
Цана 15 к.
ГРАМАДЗЯНІН
Орган Левае Фракцыі Беларускае Соцыялістычнае Грамады.
НЯМЕЧЧЫНА
ГРУЗІЯ
З УСЯГО СЬВЕТУ
З РАСЕІ
КРОНІКА
ЗВЯЗДА

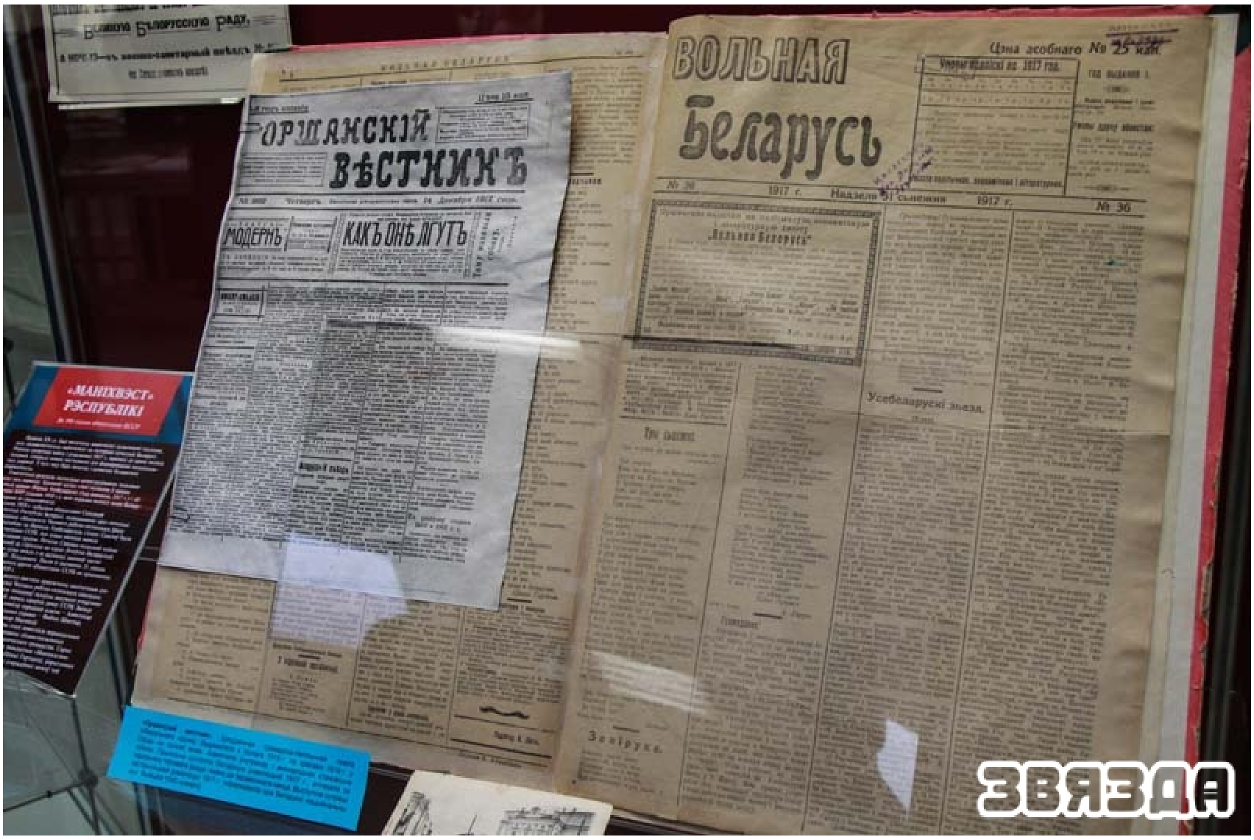
ВОЛЬНАЯ
Беларусь
ОРШАНСКІЙ
ВѢСТНИКЪ
МОДЕРНЪ
КАКЪ ОНѢ ЛГУТЪ
«МАНІФЕСТ» РЭСПУБЛІКІ
ЗВЯЗДА

КАРАН. 1672
Арабскі рукапіс.
ЗВЯЗДА

ШЛЯХ
КАНСТЫ-
ТУЦЫІ

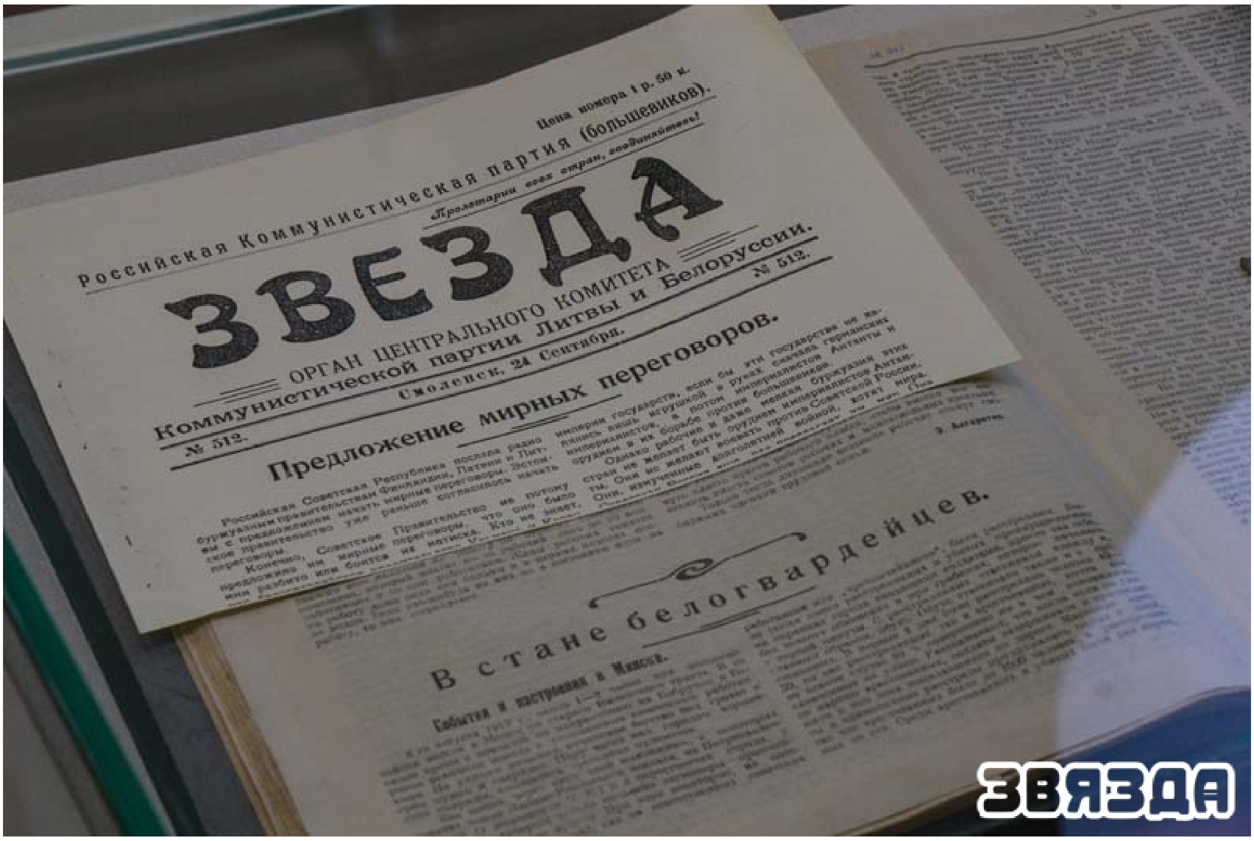
Цена номера 1 р. 50 к.
Российская Коммунистическая партия (большевиков).
Пролетарии всех стран, соединяйтесь!
ЗВЕЗДА
ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА
Коммунистической партии Литвы и Белоруссии.
№ 512. Смоленск, 24 Сентября. № 512.
Предложение мирных переговоров.
В стане белогвардейцев.

ШЛЯХ
КАНСТЫ-
ТУЦЫІ
ЗВЕЗДА
Предложение мирных переговоров.
ЗВЯЗДА

ZBIOR PRAW LITEWSKICH
od roku 1389. do roku 1529.
TUDZIEŻ ROZPRAWY SEJMOWE O TYCHŻE PRAWACH
od roku 1544. do roku 1563.
POZNAŃ
W drukarni na Garbarach Nr. 45.
1841.
ZBIOR PRAW LITEWSKICH
OD ROKU 1389 DO ROKU 1529.
POZNAŃ, 1841
Упершыню Статут 1529 надрукаваны ў 1841 г.
у Познані ў «Зборы літоўскіх законаў з 1389 да 1529»
на беларускай мове лацінскім шрыфтам на падставе
Дзялынскага і Свідзінскага спісаў з розначытаннямі
па Фірлейскім і Слуцкім спісах і на лацінскай мове
паводле Пулаўскага спіса.
«Збор літоўскіх законаў з 1389 да 1529» рыхтаваўся
да друку гісторыкамі І. Даніловічам, І. Лялевелем
і Т. Дзялынскім. Збор юрыдычных дакументаў
уключае агульназемскія і абласныя прывілеі вялікіх
князёў, Судзебнік 1468, дакументы соймаў Вялікага
Княства Літоўскага 1544–1563 і інш. У кнізе
12 табліц пячатак вялікіх князёў.
ЗВЯЗДА

STATUT WIELKIEGO XIESTWA LITEWSKIEGO, NAPRZOD, ZA NAIASNIEYSZEGO HOSPODARA KROLA IEGO MOŚCI ZYGMUNTA III W KRAKOWIE W R. 1588. WILNO, 1619
ЗВЯЗДА

СТАТУТ ВЯЛІКАГА КНЯСТВА ЛІТОЎСКАГА 1588
Трэці статут Вялікага Княства Літоўскага. Падрыхтаваны на высокім тэарэтычным узроўні кваліфікаванымі прававедамі пад кіраўніцтвам канцлера Вялікага Княства Літоўскага А. Валовіча і падканцлера Л. Сапегі. У Статут увайшлі нормы дзяржаўнага (канстытуцыйнага) права, чаго на той час не было ў заканадаўчай практыцы іншых еўрапейскіх дзяржаў. У дакуменце адлюстравана тэорыя падзелу ўлад на заканадаўчую (сойм), выканаўчую (вялікі князь, адміністрацыйны апарат) і судовую (Трыбунал ВКЛ, земскія і падкаморскія суды, выбарныя і незалежныя ад адміністрацыі). Статут 1588 мае 14 раздзелаў і 488 артыкулаў.
СТАТУТ ВЯЛІКАГА КНЯСТВА ЛІТОЎСКАГА 1588
ВІЛЬНЯ: ДРУКАРНЯ МАМОНІЧАЎ, 1594/1595
КОПІЯ.
падканцлера Л. Сапегі.
ЗВЯЗДА

ЗВЯЗДА

KONSTYTUCJA
3 MAJA
1791
USTAWA
RZĄDOWA.
PRAWO UCHWALONE.
USTAWA RZĄDOWA
STANISŁAW AUGUST
KROL POLSKI,
ЗВЯЗДА

KONSTYTUCJA
(USTAWA ZASADNICZA)
BIAŁORUSKIEJ
SOCJALISTYCZNEJ
REPUBLIKI
RAD
BALTARUSIJOS
SOVIETU
SOCIALISTINES
RESPUBLIKOS
KONSTITUCIJA
КАНСТЫТУЦЫЯ
БЕЛАРУСКАЯ
БССР
КОНСТИТУЦИЯ
КАНСТЫТУЦЫЯ
БЕЛАРУСКАЙ САВЕЦКАЙ
САЦЫЯЛІСТЫЧНАЙ
РЭСПУБЛІКІ
КАНСТЫТУЦЫЯ БССР 1937
КАНСТЫТУЦЫЯ БССР 1927
ЗВЯЗДА

КОНСТИТУЦИЯ С. С. Р. Б.
О связи членов Ц. И. К. и Совнаркома с местами.
ЗВЯЗДА

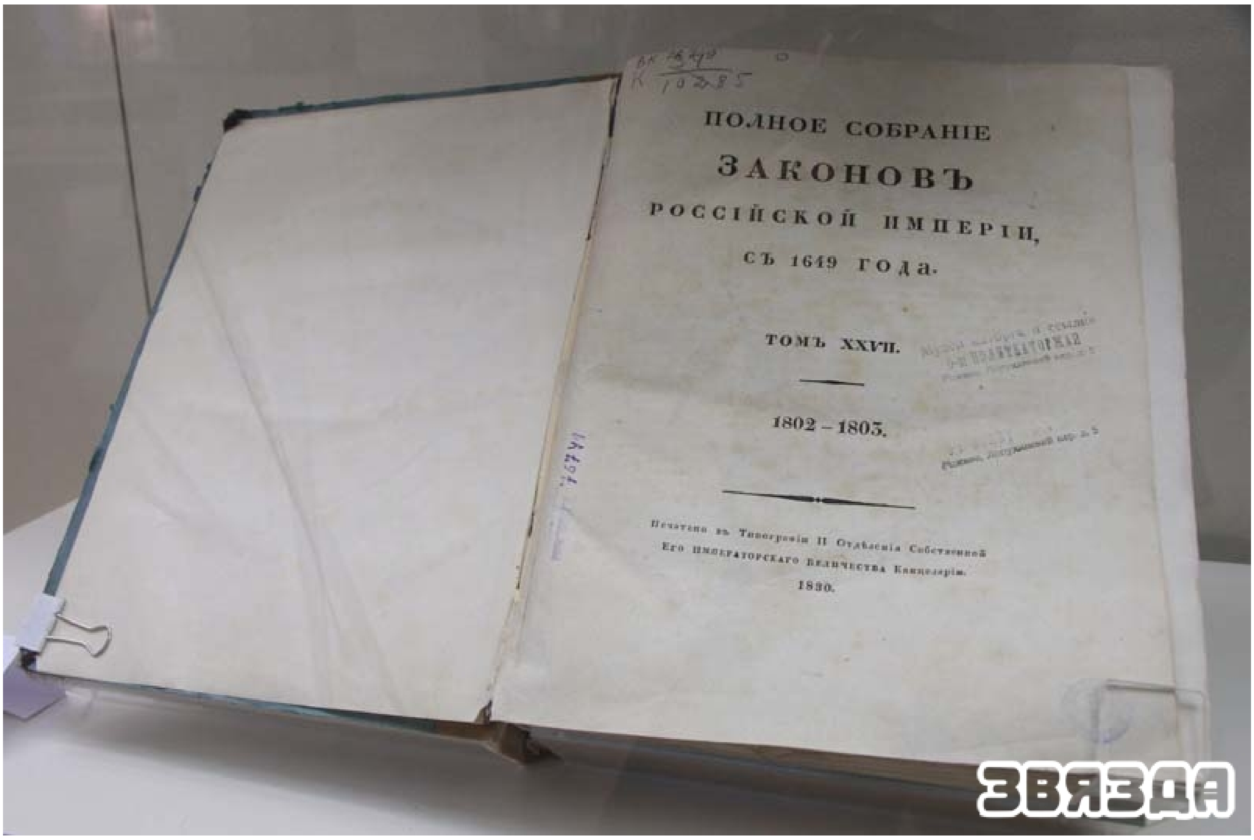
ПОЛНОЕ СОБРАНІЕ
ЗАКОНОВЪ
РОССІЙСКОЙ ИМПЕРІИ,
СЪ 1649 ГОДА.
ТОМЪ XXVII.
1802 – 1803.
Печатано въ Типографіи II Отдѣленія Собственной
Его ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА Канцеляріи.
1830.
ЗВЯЗДА

«БІБЛІЯ РУСКА» ФРАНЦЫСКА СКАРЫНЫ
1517–1525 гг.
«БИБЛИЯ РУСКА» ФРАНЦИСКА СКОРИНЫ
1517–1525 гг.
FRANCIS SKARYNA, THE RUSSIAN BIBLE
1517-1525
МАЛАЯ ПАДАРОЖНАЯ КНІЖКА
ЗВЯЗДА

АДКРЫЦЦЁ
ВЫСТАВА Ў МУЗЕІ КНІГІ
ШЛЯХ
КАНСТЫ-
ТУЦЫІ
ДА ДНЯ КАНСТЫТУЦЫІ
РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
ЗВЯЗДА

Фота аўтара